

UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU”
FACULTATEA DE DREPT
ȘCOALA DOCTORALĂ

TEZĂ DE DOCTORAT
SIMULAȚIA ÎN NOUL COD CIVIL

- REZUMAT LUCRARE -
- LIMBA ROMÂNĂ -

Coordonator științific
prof. univ. dr. Gabriel BOROI

Student-doctorand
Adrian-Gabriel DINESCU

București

2020

Instituția simulației există pentru că anumite persoane doresc să își mascheze raporturile contractuale față de privirile ”indiscrete” ale circuitului civil, alegând să prezinte acestuia o simplă fațadă care să le mascheze adevăratele intenții. Ele deseori maschează natura ori părțile convenției sau chiar însăși existența sa.

Am încercat să realizăm acest studiu asupra simulației nu doar dintr-o perspectivă teoretică, încercând să analizăm cât mai multe opinii doctrinare exprimate de-a lungul timpului, dar și dintr-o perspectivă practică, încercând să culegem cât mai multe decizii jurisprudențiale care să ne ajute în demersul nostru. Astfel, am reușit să identificăm decizii de la începutul secolului al XX-lea și până în prezent.

Simulația o întâlnim din cele mai vechi timpuri în dreptul românesc, primind o consacrare în legislațiile românești din secolul al XIX-lea, însă acceptarea sa largă a avut loc pe măsura modernizării dreptului la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

Noul Cod civil a reprezentat o revoluție în materia simulației, căci unele din dispozițiile exprese pe care le întâlnim în această nouă lege civilă sunt vădit contrare opiniilor doctrinare și jurisprudențiale ce s-au consacrat în lumina Vechiului Cod civil.

Noul Cod civil a însemnat, fără îndoială, o clarificare a materiei, încercând să ofere soluții reale celor mai des întâlnite situații în care este incidentă simulația, încercând să apere atât părțile simulației, cât mai ales terțele persoane care, deși nevinovate, suferă deseori neplăceri ca urmare a simulației.

În lucrarea noastră am urmărit să analizăm toate fațetele instituției, încercând să expunem felurile simulației, care dintre tipurile simulației sunt mai des utilizate de părți, dar încercând și să oferim răspunsuri utile practicii prin studiul manifestării simulației în procesul civil.

De asemenea, am încercat să nu analizăm în mod izolat dispozițiile legii civile românești, ci am prezentat și reglementarea simulației în dreptul comparat, în special în cel francez și italian, care au reprezentat în mod tradițional o bogată sursă de inspirație pentru dreptul nostru.

Lucrarea a fost structurată în șase părți, prima referitoare la ”*perspective generale asupra simulației*”, în care se analizează la primul Capitol istoricul instituției.

Printre aspectele relevante analizate în această parte se numără și cele referitoare la terminologia folosită în materia simulației în condițiile în care, în prezența unei legislații anterioare succinte, a fost rolul jurisprudenței și doctrinei să contureze termenii folosiți pentru fiecare din elementele componente ale simulației. Din păcate, tocmai din cauza necesității intervenției doctrinei și jurisprudenței, terminologia în materia simulației a fost instabilă.

Din fericire, Noul Cod Civil a rezolvat multe din aceste neconcordanțe, stabilizând terminologia în încercarea de a preveni o practică neunitară din cauza acestor aspecte.

Am analizat în această primă parte și diferențele ce există între simulație și alte instituții care de-a lungul timpului au fost asociate cu această instituție, încercând să trasăm puncte clare de distincție astfel încât să punem în evidență, în mod indirect, trăsăturile caracteristice ale simulației.

De asemenea, în cadrul acestei părți am analizat și incidența simulației în cadrul unor structuri mai atipice, precum actul juridic unilateral și faptele juridice.

Noul Cod civil a tranșat și aceste aspecte, căci a statuat, pe de o parte, că simulația poate fi incidentă doar în cazul unor acte juridice civile și, pe de altă parte, a statuat la art. 1.293 C.civ., că simulația este compatibilă cu structura actului juridic unilateral.

Pe de altă parte, noi, încercând să conturăm o nouă teorie a simulației în actul juridic, am considerat că simulația ar fi compatibilă cu actul juridic unilateral și faptul juridic, însă doar simulația atipică, o structură generală în care am căutat să includem mai multe forme ale simulației care nu se pot încadra în limitele înguste ale art. 1.289 și urm.C.civ.

Contribuția noastră, deci, ar fi nașterea categoriei noi a simulației atipice.

Partea a II-a a lucrării a vizat analiza clasificărilor simulației.

Am evidențiat simulația ilicită, prea puțin analizată în doctrină și jurisprudență, în care am văzut care tipuri de simulații atrag sancțiunea nulității și care vor fi componentele simulației afectate de această sancțiune.

Partea a III-a a lucrării a fost dedicată analizei participanților în formarea structurii simulației, în care s-a evidențiat categoria participanților improprii în cadrul Capitolului al II-lea, anume persoane care deși prezente fizic, nu contribuie juridicește la formarea operațiunii.

La capitolul al IV-lea s-a analizat mult dezbătuta categorie a terților, care de-a lungul timpului a fost supusă unor dese dezbateri doctrinare.

S-a considerat, în contra doctrinei majoritare, că analiza participanților merită o ”revitalizare” juridică, considerând, pe de o parte, că în categoria de părți trebuie să includem așa-zisele părți originare, adică cele între care s-a încheiat operațiunea simulatorie în mod originar, iar succesorii universali sau cu titlu universali să îi includem în categoria părților derivate, adică cele care devin parte ca urmare a continuării personalității autorului lor.

În ceea ce privește terții, în cadrul acestei categorii s-au inclus succesorii cu titlu particular și creditorii chirografari.

În analiza făcută s-a încercat, deci, eliminarea categoriei avânzilor cauză din teoria actului juridic, cât mai ales din categoria participanților la simulație din simplul motiv că introduce o complexitate inutilă, fără o contribuție teoretică sau practică de notat.

S-a considerat, deci, că nu este de nicio utilitate doctrinei juridice, ba din contra, să nască ”starea” intermediară de având-cauză, în condițiile în care chestiunea ce se pune este de opozabilitate sau inopozabilitate, succesorul cu titlu particular rămânând terț față de operațiunile juridice ale autorului, având totodată interesul de a ataca acte juridice simulate, vătămătoare, ce-i afectează dreptul dobândit, solicitând pe calea simulației declararea inopozabilității.

Partea a IV-a a lucrării este dedicată efectelor simulației, poate cea mai importantă parte a lucrării, acestea cunoscând cele mai mari schimbări prin intermediul noilor dispoziții ale Noului Cod civil.

De asemenea, ne-am aplecat atenția asupra teoriei buneicredințe, alături de teoria erorii legitime, dar și efectele pe care le poate avea satisfacerea condițiilor de publicitate imobiliară.

Efectele simulației față terți, adică față de succesorii cu titlu particular, au fost reglementate prin intermediul art. 1.290 C.civ., iar în lucrare am încercat o analiză detaliată asupra acestui articol, reținându-se prevalența succesorului cu titlu particular care, cu bunăcredință, a obținut dreptul de la dobânditorul aparent.

De remarcat și art. 1.291 C.civ. unde se precizează că, pentru a obține beneficiul inopozabilității față de actele juridice secrete vătămătoare, creditorul dobânditorului aparent trebuie să fi notat, cu bună-credință, începerea urmăririi silite în cartea funciară ori să fi obținut sechestrul asupra bunurilor care au făcut obiectul simulației. Am făcut distincția între bunurile imobile și bunurile mobile, încercând să evidențiem regimul particular pe care îl va urma simulația în raport de fiecare tip de bun în parte.

De asemenea, în ceea ce privește conflictele ce se pot ivi între creditorii chirografari, s-a reținut că potrivit art. 1.291 alin. 2 C.civ. este preferat creditorul înstrăinătorului aparent în contra creditorului dobânditorului aparent care s-a întemeiat chiar în actul public, în cazul în care creanța primului este anterioară simulației.

În această ipoteză, preferință va avea actul secret față de actul public, iar câștig de cauză se va da creditorilor proprietarului real, în defavoarea creditorilor proprietarului aparent care se întemeiază pe actul public.

Partea a V-a a lucrării este de o importanță ridicată, căci, pe lângă exemplele pe care le-am folosit de-a lungul lucrării, puncte importante de noutate se înregistrează și în domeniul incidenței simulației în procesul civil, scopul acțiunii în simulație fiind aducerea la lumină a simulației, prin darea în vileag a naturii aparente a contractului public și prin scoaterea la suprafață a tandemului act secret – acord simulatoriu, singurul care conține voința reală a părților.

Acțiunea în simulație este o acțiune autonomă, independentă, dar atunci când ea este alăturată unei acțiuni în realizare, va fi într-o stare de interdependență față de acea acțiune și dacă respectiva acțiune nu va putea fi analizată, atunci și acțiunea în simulație va fi lipsită de interes. De asemenea, de principiu, acțiunea în simulație va fi o acțiune imprescriptibilă, sub rezerva invocării de către partea adversă a prescriptibilității acțiunii scop.

Simulația poate fi invocată atât pe cale principală, dar și pe cale de excepție, drept apărare, fără necesitatea formulării unei cereri reconvenționale.

În cadrul acțiunii în simulație trebuie să figureze toate părțile simulației, adică cele care au participat la încheierea actului public, cât și al celui secret.

De asemenea, dacă se conturează formele unei simulații ilicite instanța va putea să invoce din oficiu simulația și nulitatea absolută a elementelor sale componente.

Am punctat și materia probei simulației, unde art. 1.292 C.civ. a reglementat expres ceea ce doctrina și jurisprudența admiseseră și în vechea reglementare : de către terți simulația poate fi dovedită prin orice mijloc de probă, în vreme ce între părți (originare sau derivate) ea poate fi dovedită sub rigorile impuse de lege pentru dovedirea unui act juridic. Simulația ilicită poate fi dovedită prin orice mijloc de probă.

În fine, în ultima parte a lucrării, Partea a VI-a, am abordat problematica aplicațiilor deosebite ale simulațiilor în materii deosebite, precum simulația în cadrul contractelor translativă, dar și simulația procesului civil și a celui penal.

În concluzie, sperăm ca prezenta lucrare este de folos atât practicii, dar și doctrinei juridice.

